

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 5. november 2024

Sag 22/2024

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Eddie Omar Rosenberg Khawaja, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Holbæk den 21. februar 2022 (60-2653/2021) og af Østre Landsrets 25. afdeling den 1. februar 2024 (S-572-22).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Poul Dahl Jensen, Michael Reklings, Oliver Talevski, Jens Kruse Mikkelsen og Mohammad Ahsan.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om frifindelse for udvisning, således at han tildeles en advarsel om udvisning, og stadfæstelse af strafudmålingen.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om stadfæstelse, subsidiært udvisning med et indrejseforbud af kortere varighed end 6 år og mere subsidiært, at T tildeles en advarsel om udvisning.

Forurettede, Lejf Erik Jensen, har nedlagt påstand om godtgørelse på 20.000 kr. efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1 og 2, subsidiært efter § 26, stk. 4, med rente efter erstatningsansvarslovens § 16 samt stadfæstelse af landsrettens bestemmelse om betaling af taxaregningen på 488 kr.

T har nedlagt påstand om stadfæstelse af landsrettens frifindelse for kravet om godtgørelse.

Supplerende sagsfremstilling

T er i perioden 2014-2024 dømt for mere end 30 strafbare forhold.

I tiden efter Retten i Holbæks dom af 21. februar 2022 i den foreliggende sag er han dømt for flere strafbare forhold, idet han bl.a. ved Retten i Holbæks dom af 27. juni 2022 er straffet for den 12. marts 2022 at have besiddet 0,8 gram hash til eget brug med en bøde på 4.000 kr. for overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer. Endvidere er han ved Retten i Holbæks dom af 12. oktober 2023 straffet for den 11. juni 2023 at have besiddet 1,26 gram hash og 0,27 gram kokain til eget brug med en bøde på 8.000 kr. for overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer.

Herudover er han ved Retten i Holbæks dom af 17. juni 2024 straffet med 5 måneders fængsel og tildelt en advarsel om udvisning. Ved denne dom blev han bl.a. fundet skyldig i den 16. juni 2022 som tilhører til et retsmøde i Retten i Holbæk i en sag, der involverede to rivaliserende grupperinger, at have været i besiddelse af en kniv og en vildmarksøkse samt for den 6. juli 2022 bl.a. at have været i besiddelse af 45,5 gram hash i det væsentlige med henblik på videreoverdragelse og for den 28. januar 2024 på et offentligt tilgængeligt sted at have været i besiddelse af en kniv.

Anbringender

T har anført navnlig, at en udvisning af ham med sikkerhed vil udgøre et uproportionalt indgreb i hans ret til privatliv efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Det følger af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis på udvisningsområdet, at i et tilfælde som det foreliggende, hvor han har tilbragt det meste af sin barndom, ungdom og væsentlige dele af sine formative år i Danmark, kan udvisning alene ske, hvis der er meget tungtvejende grunde, og sådanne grunde foreligger ikke.

Han er blevet idømt 1 års fængsel for røveriforsøg og vold, hvilket efter Menneskerettighedsdomstolens praksis må anses for en relativ mild straf.

Hans tidligere personfarlige kriminalitet, som han blev dømt for i juni 2015, og hvor han blev betinget udvist, begik han som mindreårig. Prøvetiden for den betingede udvisning udløb i 2018. Han begik ikke ny ligeartet kriminalitet i prøvetiden for udvisningen, og han begik i en periode på ca. 6½ år ikke yderligere personfarlig kriminalitet. Der foreligger således ikke konkrete holdepunkter for at antage, at han fremover vil begå personfarlig kriminalitet.

Henset til, at den betingede udvisning angik forhold, som han begik som mindreårig, og at han i den efterfølgende periode på ca. 6½ år ikke begik personfarlig kriminalitet, kan den betingede udvisning ikke tillægges nogen væsentlig betydning.

Han har en meget begrænset tilknytning til Somalia, idet han forlod landet som 4-årig. Hertil kommer, at han ikke taler somali og ikke har familiemæssig eller social tilknytning til Somalia. Han har derfor ikke forudsætninger for at etablere en tilværelse i Somalia.

Et indrejseforbud af kortere varighed end 6 år vil også med sikkerhed være i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 8. Hans opholdstilladelse er meddelt i medfør af udlændingelovens § 9 c, stk. 1, idet han er familiesammenført som mindreårigt barn med sin herboende mormor, og denne opholdstilladelse bortfalder i tilfælde af udvisning, jf. udlændingelovens § 26 c. Der er ikke grundlag for at antage, at han efter udløbet af et indrejseforbud vil kunne opnå en ny opholdstilladelse i Danmark. Muligheden for ophold på ny i Danmark er af rent teoretisk karakter, jf. herved præmis 69 i Menneskerettighedsdomstolens dom af 28. juni 2007 i sag 31753/02 (Kaya mod Tyskland). En udvisning vil derfor, uanset indrejseforbuddets længde, reelt være for bestandig, hvilket skal indgå i proportionalitetsafvejningen.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at udvisning af T med indrejseforbud i 6 år ikke vil være i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 8.

T er idømt 1 års fængsel for røveriforsøg mod en taxachauffør begået i forening med en medgerningsmand samt for som varetægtsarrestant at have begået vold i gentagelsestilfælde mod en medindsat ca. 3 måneder efter røveriforsøget. Karakteren og alvoren af den nu begåede kriminalitet – der bl.a. bestod i, at han satte en kniv for taxachaufførens hals – viser, at han generelt udgør en alvorlig trussel mod den offentlige orden. Dette understøttes af hans samlede kriminalitetshistorik.

Han er således i perioden 2014-2024 dømt for mere end 30 strafbare forhold, som er behandlet ved 20 afgørelser. Han er tidligere dømt for ligeartet kriminalitet, idet han i 2015 blev idømt 1 år og 3 måneders fængsel og betinget udvist for bl.a. et røveri begået som 17-årig, og denne kriminalitet kan ikke bagatelliseres som ungdomskriminalitet ("juvenile delinquency"). I 2017 blev han idømt 40 dages betinget fængsel bl.a. for besiddelse af en kniv på et offentligt tilgængeligt sted. Han blev herved igen advaret om, at fortsat kriminalitet kunne medføre udvisning, idet anklagemyndigheden under sagen påstod ham udvist, hvilket han imidlertid blev frifundet for.

Hertil kommer hans mange bødestrafte, der vedrører forhold, som bl.a. er begået på et tidspunkt, hvor han var advaret om risikoen for udvisning. Endvidere må der lægges vægt på, at han den 17. juni 2024 er idømt 5 måneders fængsel og tildelt en advarsel om udvisning. Ved denne dom blev han bl.a. fundet skyldig i som tilhører til et retsmøde i Retten i Holbæk at have været i besiddelse af en kniv og en vildmarksøkse, hvilket forhold blev begået knap 4 måneder efter byrettens dom om udvisning i den foreliggende sag.

Det følger af udlændingelovens forarbejder, at der i almindelighed bør ske udvisning i tilfælde, hvor en udlænding, som er kommet til Danmark som mindreårig og ikke har stiftet familie, idømmes tæt på 1 års fængsel, når vedkommende har begået kriminaliteten som voksen, har en vis tilknytning til modtagerlandet og tidligere er idømt fængselsstraf. Disse forudsætninger er opfyldt i den foreliggende sag.

Det er ikke uden forudsætninger for at etablere en tilværelse i Somalia, da han gennem sin herboende somaliske familie og første leveår i Somalia har kendskab til somalisk sprog og kultur.

Hans mulighed for på et senere tidspunkt at opnå opholdstilladelse i Danmark skal ikke indgå i proportionalitetsvurderingen, jf. UfR 2023.1 H.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

T, der er somalisk statsborger, er fundet skyldig i forsøg på røveri efter straffelovens § 288, stk. 1, nr. 1, jf. § 21, og overtrædelse af knivlovens § 7, stk. 1 og 2, jf. § 1, ved den 28. august 2021 i forening med en medgerningsmand at have forsøgt at fratage eller aftvinge en taxachauffør penge under anvendelse af en kniv, som T satte op foran taxachaufførens hals. Han er endvidere fundet skyldig i vold i gentagelsestilfælde efter straffelovens § 244, stk. 1, jf. § 247, stk. 1, jf. til dels § 21, ved den 4. december 2021 som varetægtsfængslet (i en anden sag) ved anvendelse af en sok, der indeholdt en tom konservesdåse, at have tildelt en medindsat et slag ved hovedet samt slået ud efter den medindsattes hoved to gange uden at ramme.

Han er i landsretten straffet med fængsel i 1 år og udvist af Danmark med indrejseforbud i 6 år. Endvidere er han dømt til at betale taxachaufføren 488 kr. for taxaregningen, men frifundet for at betale taxachaufføren godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26.

For Højesteret angår sagen strafudmålingen, godtgørelsen, og om der skal ske udvisning.

Strafudmålingen

I overensstemmelse med parternes samstemmende påstande tiltræder Højesteret, at straffen fastsættes til fængsel i 1 år.

Godtgørelsen

Højesteret finder ligesom byretten og landsretten, at der under hensyn til karakteren af røveriforsøget ikke er grundlag for at tilkende den forurettede taxachauffør, Lejf Erik Jensen, godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26.

Udvisning

Det følger af udlændingelovens § 26, stk. 2, jf. § 22, nr. 6 og 8, at T skal udvises, medmindre dette med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Spørgsmålet er, om udvisning vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om ret til respekt for privatliv og familieliv.

T, der er 27 år, indrejste i Danmark som 7-årig i 2005. Han er ikke gift eller samlevende og har ingen børn. Udvisning vil indebære et indgreb i hans ret til privatliv, jf. Menneskerettighedskonventionens artikel 8, stk. 1, og er derfor kun berettiget, hvis betingelserne i bestem-

melsens stk. 2 er opfyldt. Udvisning har hjemmel i udlændingeloven og har til formål at forebygge uro eller forbrydelse. Det afgørende er herefter, om udvisning må anses for nødvendig af hensyn til disse formål. Dette beror på en proportionalitetsvurdering.

De kriterier, der skal indgå i vurderingen, fremgår bl.a. af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 23. juni 2008 i sag 1638/03 (Maslov mod Østrig), præmis 68. Den vægt, der skal lægges på de enkelte kriterier, afhænger af den konkrete sags omstændigheder, jf. præmis 70.

I et tilfælde som det foreliggende, hvor udlændingen er en ung person, der endnu ikke har etableret sin egen familie, skal der lægges vægt på karakteren og alvoren af den begåede kriminalitet, varigheden af udlændingens ophold i værtslandet, tiden efter den begåede kriminalitet og udlændingens adfærd i denne periode samt fastheden af sociale, kulturelle og familiemæssige bånd til værtslandet og modtagerlandet, jf. dommens præmis 71. Der skal også lægges vægt på den pågældendes alder, herunder om den pågældende var mindreårig eller voksen, da kriminaliteten blev begået, jf. dommens præmis 72.

Der skal foreligge meget tungtvejende grunde for at retfærdiggøre en udvisning, når der er tale om en fastboende udlænding, der er født her i landet eller indrejst som barn, og som har tilbragt det meste af sin barndom og ungdom her, jf. dommens præmis 75.

Det følger endvidere af praksis fra Menneskerettighedsdomstolen, at det som led i proportionalitetsvurderingen må indgå, hvilken varighed et eventuelt indrejseforbud har, herunder om det er for bestandig eller tidsbegrænset, og om den pågældende er advaret om, at fortsat kriminalitet kan medføre udvisning, jf. f.eks. Menneskerettighedsdomstolens domme af 5. september 2023 i sag 18646/22 (Goma mod Danmark) og sag 44810/20 (Noorzae mod Danmark) samt dom af 9. april 2024 i sag 2116/21 (Nguyen mod Danmark).

Ved proportionalitetsvurderingen ses der ikke i Menneskerettighedsdomstolens praksis grundlag for, at det skal tillægges særskilt betydning, hvilke muligheder udlændingen ved indrejseforbuddets udløb kan antages at ville have for på ny at få opholdstilladelse. Dette må således bl.a. bero på de relevante regler på det pågældende tidspunkt, jf. herved også Højesterets dom af 3. oktober 2022 (UfR 2023.1).

Om proportionalitetsvurderingen i den foreliggende sag bemærker Højesteret herefter:

T er som anført straffet med fængsel i 1 år for bl.a. røverforsøg over for en taxachauffør, i hvilken forbindelse han satte en kniv op foran taxachaufførens hals, samt for at have udøvet vold over for en medindsat, mens T var varetægtsfængslet. Røveriforsøget må anses for alvorlig personfarlig kriminalitet rettet mod en person, der efter karakteren af sit arbejde er særlig udsat for vold.

T er tidligere straffet for overtrædelse af straffeloven for forhold, der blev begået, da han var 17 år. Han blev således ved Retten i Holbæks dom af 10. juni 2015 idømt 1 år og 3 måneders fængsel for bl.a. røveri, vidnetrusler og for som varetægtsfængslet i en ungdomsinstitution at være flygtet fra stedet og i den forbindelse have overfaldet en medarbejder på ungdomsinstitutionen. Røveriforholdet angik et tilfælde, hvor han blev dømt for at have afkrævet den forurettede penge under anvendelse af grov vold, og hvor den forurettede blev slået mange gange i hovedet og på armene med et bordben og med flere knytnæveslag, ligesom den forurettede blev sparket, mens han lå ned på gulvet. Ved overfaldet på medarbejderen på ungdomsinstitutionen havde T holdt en skruetrækker op mod medarbejderen, mens en anden person havde udtalt ”vil du gerne stikkes ned” eller lignende. Han blev udvist betinget med en prøvetid på 2 år og blev dermed advaret om, at fortsat kriminalitet kunne føre til udvisning.

Højesteret bemærker, at de forhold, som T blev dømt for ved dommen af 10. juni 2015, må anses for alvorlig personfarlig kriminalitet og ikke kan karakteriseres som ”juvenile delinquency” (ungdomskriminalitet), jf. bl.a. præmis 73 i Menneskerettighedsdomstolens dom af 2. juni 2020 i sag 3138/16 (Azerkane mod Holland).

Forud for byrettens dom i den foreliggende sag er han endvidere adskillige gange – efter at han var blevet 18 år, og som nævnt var advaret om risikoen for udvisning – dømt for overtrædelse af bl.a. lovgivningen om euforiserende stoffer (besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug og i et tilfælde med henblik på videreoverdragelse), straffeloven, knivloven, færdselsloven og våbenbekendtgørelsen. Han blev således ved Retten i Holbæks dom af 4. december 2017 idømt 40 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste for bl.a. den 16. april 2017 på et offentligt tilgængeligt sted under skærpende omstændigheder at have været i

besiddelse af en butterflykniv. Endvidere blev han ved Retten i Holbæks dom af 15. januar 2020 straffet med en bøde på 3.000 kr. for at have besiddet en foldekniv på et uddannelsessted.

Herudover er han ved Retten i Holbæks dom af 17. juni 2024 idømt 5 måneders fængsel og tildelt en advarsel om udvisning for som tilhører til et retsmøde den 16. juni 2022 i Retten i Holbæk i en sag, der involverede to rivaliserende grupperinger, at have været i besiddelse af en kniv og en vildmarksøkse og for den 6. juli 2022 bl.a. at have været i besiddelse af 45,5 gram hash i det væsentlige med henblik på videreoverdragelse og for den 28. januar 2024 på et offentligt tilgængeligt sted at have været i besiddelse af en kniv.

Forholdet under retsmødet og forholdet vedrørende hash blev begået nogle måneder efter, at Retten i Holbæk den 21. februar 2022 i den foreliggende sag havde idømt ham fængsel i 1 år og udvist ham med indrejseforbud i 6 år.

Højesteret finder efter karakteren og alvoren af Ts samlede kriminalitet, at han generelt må anses for at udgøre en alvorlig trussel mod den offentlige orden, og at der er en betydelig risiko for, at T også fremover vil begå alvorlig kriminalitet i Danmark, hvis han ikke udvises. Hans gentagne overtrædelser viser således manglende vilje til at overholde dansk lovgivning.

T er som nævnt 27 år og indrejste i Danmark som 7-årig. Han er ikke gift eller samlevende og har ingen børn. Hans to yngre søskende og mormor bor i Danmark. Det samme gør to onkler, to mostre og to fastre. Han har i Danmark gået i skole, hvor han har afsluttet 10. klasse. Efter sagens behandling i byretten har han gennemført en HF-uddannelse og er begyndt på nogle suppleringskurser for at komme ind på finansøkonom-uddannelsen. Han har i 2022 arbejdet inden for byggebranchen.

Han har ikke siden indrejsen i Danmark været i Somalia, og han har ikke familie i Somalia. Han kan tale lidt somali i form af nogle ord og små sætninger. Det må antages, at han gennem sin herboende familie har et vist kendskab til somalisk skik og kultur.

Højesteret lægger herefter til grund, at Ts tilknytning til Danmark er langt stærkere end hans tilknytning til Somalia, men at han ikke vil være helt uden forudsætninger for at etablere en tilværelse i Somalia, hvis han udvises.

Efter en samlet vurdering af karakteren og omfanget af den kriminalitet, som T har begået, tiltræder Højesteret, at der uanset hans stærke tilknytning til Danmark og begrænsede tilknytning til Somalia foreligger meget tungtvejende grunde for at udvise ham.

Spørgsmålet er herefter, hvilken varighed udvisningen skal have. Det følger af udlændingelovens § 32, stk. 4, nr. 4, jf. stk. 1, jf. stk. 5, nr. 1, at udvisning i et tilfælde som det foreliggende, hvor der er idømt 1 års fængsel, skal ske med indrejseforbud i 6 år, medmindre dette med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Af de grunde, der efter det anførte fører til, at T skal udvises, finder Højesteret, at udvisning med indrejseforbud i 6 år ikke vil være et uproportionalt indgreb i strid med artikel 8 i Menneskerettighedskonventionen.

Højesteret tiltræder herefter, at T skal udvises med indrejseforbud i 6 år.

Konklusion

Højesteret stadfæster landsrettens dom.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

T skal betale sagens omkostninger for Højesteret.